

Мукачівський державний університет
Кафедра психології
Малопольський державний університет імені Вітольда Пілецького в Освенцімі
Університет прикладних наук в м. Ельблонг
Пряшівський університет
Волинський національний університет ім. Лесі Українки

Становлення особистості: персоногенетичний контекст

Збірник тез доповідей

III Міжнародної науково-практичної конференції

Україна, Мукачево 23-24 квітня 2025 р.

Mukachevo State University
Psychology Chair
The Witold Pilecki State University in of Applied Sciences in Oświęcim
University of Applied Sciences in Elblag
Pryaszów University
Lesya Ukrainka Volyn National University

Personality Formation: Personogenetic Context

Collection of theses
III International Scientific and Practical Conference

Mukachevo April 23-24, 2025

УДК 159.923.2:159.922(043.2)

*Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет Науково-технічною радою
Мукачівського державного університету (Протокол № 3 від 23.05.2025 р.)*

C11

Становлення особистості: персоногенетичний контекст: збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції, 23-24 квітня 2025р., м. Мукачево / ред. кол. Л. І. Капітан (гол. ред.) та ін. Мукачево: Вид-во МДУ, 2025. 157 с.

Редакційна колегія:

Капітан Л. І. – д. істор. н., професор (голова); Туріс І. Ю. – к. філол. н., доцент;
Корнієнко І. О. – д. психол. н., професор; Щербан Т.Д. – д. психол. н., професор; Брецько
І. І. – к. психолог. н., доцент; Воронова О. Ю. – к. психолог. н., доцент.

МЕТОДИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРФОГРАФІЧНОЇ ГРАМОТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ

Вивчаючи дисципліну «Українська мова за професійним спрямуванням», здобувачам вищої освіти спеціальності «Психологія» необхідно оволодіти ґрунтовними теоретичними знаннями з української орфографії, засвоїти орфографічні норми української мови, вдосконалити свої орфографічні вміння й не припускати орфографічних помилок під час написання фахових текстів. Актуальність проблеми викликана важливістю дослідження ефективних методів удосконалення орфографічної грамотності майбутніх психологів у процесі викладання дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням». Адже знання правильного написання слів є необхідною умовою писемної професійної комунікації фахівців цієї спеціальності. «Завдання вищої школи – готувати фахівців нової генерації: кваліфікованих, грамотних, мовно компетентних, які б досконало, ґрунтовно володіли українською літературною мовою у повсякденно-професійній, офіційно-документальній сфері, зокрема набули навичок комунікативно виправданого використання засобів мови, оволоділи мовою конкретної спеціальності, фаху» [1, с. 646].

Знання орфографічних правил української мови сприяють вдосконаленню умінь і навичок майбутніх фахівців безпомилково створювати писемні тексти, зорієнтовані на професійну специфіку. Адже здобувачам вищої освіти важливо оволодіти досконалими вміннями й навичками грамотного написання текстів документів, властивих їхній майбутній професії. Орфографічна грамотність є необхідною умовою писемної фахової комунікації.

Орфографія української мови значною мірою ґрунтується на фонетичному принципі. Він полягає в тому, що написання відповідає звуковому вираженню слова [2]. Крім фонетичного принципу, виділяють морфологічний, історичний (традиційний) та смисловий (семантичний або диференціюючий) принципи. Якщо для написання слова потрібно точно знати будову слова (морфеми), щоб правильно його передати, то це означає, що слово пишеться за морфологічним принципом. Коли написання слова не можна пояснити ні вимовою, ні його морфологічним складом, ні певним правилом, тоді таке написання називають традиційним. Смисловий (семантичний або диференціюючий) принцип – коли написання слова залежить від того, що це слово означає [3]. Виокремлюють також фонематичний принцип, «за яким та сама літера позначає фонему в сигніфікативно сильних та слабких позиціях; реалізується тоді, коли слабка фонема може бути легко перевірена сильною позицією в тій самій морфемі» [4, с. 514].

Ефективним методом удосконалення орфографічної грамотності

Становлення особистості: персоногенетичний контекст: збірник тез доповідей 23-24 квітня 2025 р.

здобувачів вищої освіти є метод вправ. Майбутнім фахівцям потрібно засвоїти правильне написання термінів обраного фаху. Для вироблення таких орфографічних умінь у здобувачів вищої освіти можна застосовувати такі вправи:

1. Запишіть терміни правильно (з апострофом або без апострофа).
2. Визначте, яку букву (е або и) необхідно вжити у термінах.
3. Запишіть правильно терміни (з м'яким знаком або без м'якого знака).
4. Визначте, чи є у термінах подвоєння приголосних.
5. Запишіть терміни правильно (з дефісом або разом).

Такі вправи спрямовані насамперед на вироблення у здобувачів вищої освіти орфографічних умінь та на подолання правописних помилок під час написання фахових текстів [5].

У навчальному процесі можна використовувати такі види вправ: підготовчі (готують здобувачів вищої освіти до сприймання нових знань та способів їх застосування на практиці); вступні (сприяють засвоєнню нового матеріалу на основі розрізнення споріднених понять і дій); пробні (перші завдання на застосування щойно засвоєних знань); тренувальні (сприяють формуванню навичок у стандартних умовах – за зразком, інструкцією тощо); творчі (за змістом і методами виконання наближаються до реальних життєвих ситуацій) та ін.

Під час навчання можна застосовувати такий метод навчання, як інструктаж, який полягає в ознайомленні здобувачів вищої освіти зі способами виконання завдань.

Удосконаленню орфографічної грамотності здобувачів вищої освіти спеціальності «Психологія» сприяють також такі методи навчання, як створення ситуації інтересу і новизни у процесі викладання, опора на життєвий досвід здобувача вищої освіти, навчальна дискусія, стимулювання обов'язку і відповідальності у навчанні тощо. У майбутніх психологів важливо виробляти вміння правильного написання усіх слів у текстах професійного спрямування. Особливу увагу слід звертати на засвоєння правильного написання термінів обраного фаху.

Отже, застосування ефективних методів навчання, вдало розроблених вправ відіграє важливу роль у вдосконаленні в здобувачів вищої освіти спеціальності «Психологія» навичок правильного написання слів у фахових текстах. Орфографічна грамотність фахівців є запорукою їхнього ефективного писемного професійного спілкування.

Література:

1. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням. Київ: Алерта, 2011. 696 с.
2. Караман С. О., Караман О. В., Плющ М. Я. Сучасна українська літературна мова. Київ: Літера ЛТД, 2011. 560 с.
3. Гриценко Т. Б. Українська мова за професійним спрямуванням. Київ, 2010. 624 с.
4. Загнітко А. Сучасний лінгвістичний словник. Вінниця: ТВОРИ, 2020. 920 с.
5. Попович Н. Ф. Розвиток орфографічної компетентності здобувачів вищої освіти у процесі викладання дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням». *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2025. №15. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14895857>.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>